

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 635 417
www.instante.justice.md

14-357/25-8000 17.10.25

Curtea Constituțională a Republicii Moldova mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Centru, Vă expediază sesizarea înaintată de avocatul Gîlca Ilie în interesele inculpatului Cujba Nicolae Igor privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor „... starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare” cuprinse în art. 134¹² alin.(1) din Codul penal, în redacția pînă la 1 septembrie 2024, precum și golul normativ din această normă legală creat prin omisiunea Statului (Parlamentului) de a adopta cadru normativ care ar stabili reieșind din ultimele cercetări științifice la nivel internațional, necesitatea să se constate atât prezența în probele biologice a autorului faptei a substanței psihoactive, cât și aptitudinea de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

Anexe:

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Gîlca Ilie în interesele inculpatului Cujba Nicolae Igor.
Încheierea Curții de Apel Centru nr. 1a-805/25 din 07 octombrie 2025.

Presedintele interimar al
Curții de Apel Centru

Mîra Ghenadie

11:00
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 2249
"28" 10 2025

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:

Avocat Gilca Ilie, BAA „Protect Lex”, cu sediul mun. Chișinău,

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun:

Pe rol în Judecătoria Strășeni, sediul Călărași, în procedura judecătorului Igor Sîma, se află spre examinare cauza penală de învinuire a lui Cujba Nicolae în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) din Codul penal.

Potrivit rechizitoriului cauzei penale nr. 2022160234, Cujba Nicolae este învinuit în aceea că el, la 23 august 2022, în jurul orei 22, pe o stradă din sat. Bahmut, r-nul Călărași, a fost stopat mijlocul de transport de model _____ cu numerele de înmatriculare _____, la volanul căruia se afla Cujba Nicolae _____, care nu deține permis de conducere, în timpul solicitării actelor la control și discuției cu Cujba Nicolae, de către subofițerul superior a SP Centru a INSP al IGP, agent-șef adjunct Chitoroaga Ion, acesta avea un comportament neadecvat, fiind agitat și un vocabular neclar, astfel, la solicitarea agentului constator șoferul a fost condus la IMSP SR Călărași, unde a fost supus multitestului la substanțe narcotice ca urmare conform procesului-verbal nr. 000335 din 23.08.2022 emis de IMSP SR Călărași s-a constatat starea de ebrietate narcotică, ceea ce conform art. 134¹² alin.(1) Cod Penal constituie stare de ebrietate provocată de substanțe narcotice, psihotrope sau de alte substanțe cu efecte similare.

Prin urmare, conducătorul autovehicolului Cujba Nicolae, intenționat a ignorat și încălcat prevederile Regulamentului Circulație Rutiere aprobat prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009 și anume pct. 10) al Regulamentului menționat, care prevede expres că: „persoana care conduce un vehicul trebuie să posede și la cererea lucrătorului de poliție, ofițerului echipei mobile a Serviciului Vamal, este obligat să înmâneze pentru control, permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte vehiculul condus”, precum pct. 14 lit. a) din același regulament care prevede că, „conducătorului de vehicul i-i este interzis: să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției fiind bolnav traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere”.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Cujba Nicolae, a comis infracțiunea prevăzută de art.264¹ alin.(4) Cod penal, după indicii - conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate narcotică, acțiune săvârșită de către o persoană care nu deține permis de conducere.

C. Obiectul sesizării:

Exercitarea controlului de constituționalitate asupra sintagmei „...starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare” din dispoziția art.134¹² alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002, în redacția de până 01 septembrie 2024, precum și golul normativ din această normă legală creat prin omisiunea Statului (Parlamentului) de a adopta cadru normativ care ar stabili reieșind din ultimele cercetări științifice la nivel internațional, necesitatea să se constate atât prezența în probele biologice a autorului faptei a substanței psihoactive, cât și aptitudinea de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

Notă: Prevederea de la art.134¹² Cod penal, în redacția legii de până la 01 septembrie 2024 urmează să fie aplicată de către instanța de fond la emiterea sentinței în privința lui Cujbă Nicolae și de către instanțele ierarhic superioare în cazul exercitării căilor de atac asupra acesteia.

D. Argumentarea incidenței drepturilor din Constituție:

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1. Statul Republica Moldova „[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 20. Accesul liber la justiție „(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngradi accesul la justiție.”

Articolul 22. Neretroactivitatea legii ”(1)Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle „(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică. Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26. Dreptul la apărare "(1,2) Dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale."

Codul penal al Republicii Moldova

Art. 2 alin. (1-2) " Scopul legii penale - „Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept. Legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni. "

Art. 3 alin.(1)-(2) Principiul legalității – „Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvîrșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decît în baza unei hotărîri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală. Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise”.

Articolul 14. Noțiunea de infracțiune (1-2) „Infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvîrșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni”.

Articolul 51. Temeiul răspunderii penale (1) „Temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvîrșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale”.

Articolul 134¹² alin. (1) „Prin stare de ebrietate se înțelege starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de alcool, droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare.”.

Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Articolul 6 paragraful 1. Dreptul la un proces echitabil „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut

necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”.

Consider că norma contestată din Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002 cât și golul normativ indicat supra, este contrară art.1, 20, 22, 23, 26 din Constituție, deoarece această normă nu este clară și previzibilă, încalcă principiul legalității și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei.

E. Argumentarea încălcării prevederilor contestate din Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002 (în continuare Codul penal) a drepturilor garantate de art. art.1 (3), 20, 22 23, 26 din Constituție:

Principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.

Garanțiile instituite în Constituție, impun ca legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât componența infracțiunii incriminate în Codul penal să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare a legii penale poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a noimei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrariului.

Conform pct.40-46 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 30 ianuarie 2018, ” Curtea subliniază că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale, consacrat în articolul 23 alin. (2) din Constituție, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare. 41. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]” 42. Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. 43. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza Amann vs. Elveția, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §80). 44. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor

de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. 45. Astfel, Curtea subliniază că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. 46. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.”

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a stabilit :

” 52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

55. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.”

În Hotărârea nr. 14 din 27 mai 2014, Curtea a statuat că formulările generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.

În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63).

În Hotărârea nr. 12 din 28 martie 2017, Curtea a statuat că:

„83. [...] legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită [...]

84. [...] în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după

principiul „ultima ratio”, care semnifică că legea penală este unica măsură ce poate atinge scopul urmărit, altele de ordin civil, administrativ, disciplinar etc. fiind ineficiente în realizarea acestui deziderat.”

102. Curtea reține că principiul „ultima ratio” nu trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală trebuie privită ca o ultimă măsură aplicată din perspectiva cronologică, ci trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală este singura în măsură să atingă scopul urmărit, alte măsuri de ordin civil, administrativ fiind improprii în realizarea acestui deziderat.

Problema de drept pe care o invoc în prezenta sesizare a fost ridicată și soluționată de către Înalta Curte de Casație și Justiție din România, care prin decizia nr. 25 din 27 ianuarie 2025, a admis sesizările formulate de Curtea de Apel Brașov - Secția penală în Dosarul nr. 2.769/338/2022, respectiv Curtea de Apel Cluj - Secția penală și de minori în Dosarul nr. 2.889/219/2022, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia, influența asupra capacității de a conduce fiind prezumată absolut ori dacă această prezumție este una relativă, putând fi combătută prin mijloace de probă științifice potrivit cărora, în ciuda prezenței substanțelor psihoactive într-o concentrație minimală, persoana nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice?;

Dacă dispoziția «aflată sub influența unor substanțe psihoactive» din cuprinsul infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal se referă la o persoană care a consumat substanțe psihoactive sau la o persoană a cărei capacitate de a conduce un vehicul (pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere) este alterată în urma consumului de substanțe psihoactive?

și stabilește următoarele:

În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea condiției esențiale atașată elementului material al laturii obiective, aceea ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, este necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihoactive, cât și aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

În motivarea deciziei în pct. 110-124, Înalta Curte de Casație și Justiție din România a reținut:

„110. Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” a opinat în sensul că nu este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive ori a metaboliților ei activi pentru a prezuma absolut asupra prezenței stării de a fi sub influența și afectarea capacității de a conduce, întrucât această aserțiune poate fi combătută prin mijloace de probă științifice potrivit cărora, în ciuda prezenței substanțelor psihoactive într-

o concentrație minimală, persoana nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce pe drumurile publice, cât timp prezintă în corp produși de metabolism în forme inactive ale acelei substanțe, ori chiar în forme active, cât timp se regăsesc și se probează cantitativ în sânge într-o valoare minimală inferioară limitei de cut-off a acelei substanțe în sânge acceptate la nivel național sau european/internațional.

111. Astfel, s-a arătat că o substanță psihoactivă este o substanță care odată ce pătrunde în corp exercită efecte asupra sistemului nervos central și periferic, precum influențarea funcțiilor psihice (gândirea, raționamentul critic, voința etc.), influențarea funcțiilor senzoriale (văzul, auzul etc.) și a funcțiilor neuromotorii (echilibrul, timpii de reacție motorie, reflexele, coordonarea motorie etc.).

112. După pătrunderea în corpul uman, substanțele psihoactive ajung prin absorbție în sânge și, astfel, cu fiecare contracție cardiacă, adesea accelerată de efectele clinice datorate consumului, ajung atât în ficat, unde se petrece în cea mai mare parte detoxifierea prin metabolizare și formare de metaboliți, inițial activi ulterior inactivi, cât și în creier, unde substanța determină efectele psihoactive.

113. Cel mai important principiu în farmacocinetica substanțelor psihoactive este absorbția și transportul substanței nemetabolizate de la locul de pătrundere în sistemul circulator și apoi prezența în sânge a substanțelor active (substanța nemetabolizată și metaboliții ei activi).

114. Starea de a fi sub influența acțiunii unor substanțe psihoactive este starea în care se află o persoană după ce a consumat substanțe cu acțiuni psihoactive și care, odată pătrunse în corp, acționează asupra structurilor sistemului nervos central, determinând afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii ale acelei persoane, fiind de natură să influențeze abilitățile persoanei de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, generând riscuri pentru sine și pentru alții și punând în pericol viața ori sănătatea.

115. Pe timpul cât la nivelul creierului se exercită efectele psihoactive cu afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii, persoana se află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, respectiv având afectată (alterată) capacitatea de a conduce autovehicule pe drumurile publice, aspect prevăzut și sancționat de art. 336 alin. (2) din Codul penal.

116. Starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive și, implicit, de a fi afectată capacitatea de a conduce un autovehicul pe drumurile publice depinde de mai mulți factori, precum tipul substanței, concentrația substanței în amestecul folosit, durata consumului, capacitatea de metabolizare a ficatului acelei persoane, toleranța pe care sistemul nervos al acelei persoane o are la folosirea acelei substanțe, interferențe cu alte substanțe (medicamente), etc.

117. Starea persoanei de a se afla sub influența unei substanțe psihoactive depinde direct de prezența substanței și a metaboliților săi activi în sângele care irigă creierul și structurile nervoase.

118. Metaboliții sunt inițial activi, păstrând încă activitate asemănătoare cu substanța nemetabolizată, după care, prin pasajele succesive ale sângelui prin ficat, în principal, sunt metabolizați succesiv până la metaboliți inactivi.

119. În ficat se desfășoară acțiuni permanente de detoxifiere a tuturor substanțelor toxice, inclusiv a substanțelor psihoactive, cu scopul eliberării organismului uman de prezența substanțelor străine. Pentru unele substanțe detoxifierea se poate desfășura și în alte țesuturi, nu doar în ficat. De exemplu, prin depozitare în unele țesuturi în scopul de a elibera cât mai rapid sângele circulant de prezența substanței străine. Din țesuturile în care substanțele străine se depozitează în diferite forme chimice, active sau inactive, cu fiecare pasaj al sângelui prin acele țesuturi se aduc treptat în circulație substanțele psihoactive depozitate și respectiv, în ficat, unde astfel continuă permanent procesul de detoxifiere prin metabolizare și biotransformare a metaboliților activi în metaboliți inactivi.

120. În același timp cu procesele descrise mai sus se produce și o eliminare continuă a substanței nemetabolizate și/sau a metaboliților ei activi ori inactivi prin principalele căi de eliminare, respectiv prin urină, salivă, transpirație, laptele matern etc.

121. Tabelul alăturat sintetizează biodisponibilitatea și farmacodinamica unor substanțe psihoactive introduse în organismul uman, aspecte care pot contribui la înțelegerea științifică, motivată, a stării de a fi sub influența unei substanțe psihoactive:

	Urină	Fir de păr	Sânge	Salivă
Heroină	Până la 3 zile	Până la 90 zile	Până la 6 ore	Până la 1 oră
Cocaină	Până la 3 zile	Până la 90 zile	Până la 24 ore	Până la 2 zile
Barbiturice	Până la 6 săptămâni	Până la 90 zile	Până la 72 ore	Până la 3 zile
Ecstasy	Până la 4 zile	Până la 90 zile	Până la 2 zile	Până la 2 zile
Marijuana	Până la 30 zile	Până la 90 zile	Până la 4 ore	Până la 72 ore
Morfina	Până la 3 zile	Până la 90 zile	Până la 3 zile	Până la 3 zile
Codeină	Până la 3 zile	Până la 90 zile	Până la 24 ore	Până la 4 zile
Ketamină	Până la 11 zile	Până la 90 zile	Până la 4 zile	-
Metadonă	Până la 12 zile	Până la 90 zile	Până la 24 ore	Până la 10 zile
Valium (diazepam)	Până la 6 săptămâni	Până la 90 zile	Până la 48 ore	Până la 10 zile

122. Aspecte utile pentru înțelegerea motivată a stării de a fi sub influență: a) Durata de timp cât substanța psihoactivă este biodisponibilă în sânge este asemănătoare cu cea din salivă. Saliva, ca și cale de eliminare, este testată calitativ de către organele judiciare de poliție în traficul rutier, ca acțiune de control și prevenție. Sângele vehiculează substanța psihoactivă la nivelul creierului și, în prezent, se poate testa cantitativ în instituțiile de medicină legală, în laboratoare certificate, testare ce este necesară încadrării juridice a faptei conform legii penale. b) Durata de timp cât substanța psihoactivă este biodisponibilă în urină și firul de păr este net diferită, mult mai lungă decât cea din sânge și salivă, și exprimă o dată a consumului anterioară sau mult anterioară momentului testării. Firul de păr este util pentru a determina consumul cronic (toxicomania). Medico-legal testarea și analiza toxicologică a firului de păr nu se pot realiza în țara noastră. c) Absența substanței psihoactive în sânge/salivă, dar prezența în urină arată un consum anterior mai vechi. d) Cu atât mai mult absența substanței din sânge/salivă/urină, dar biodisponibilitatea și prezența în firul de păr arată un consum anterior foarte vechi și caracteristic expunerilor repetate (toxicomanie).

123. Biodisponibilitatea Valium (Diazepam): a) Doza terapeutică este un comprimat seara la culcare care determină efecte active clinic 4-6 ore, timp în care persoana este în starea de a se afla sub influența substanței. Pe de altă parte, administrarea diazepamului este contraindicată la conducătorii autovehiculelor. b) Deși a doua zi de dimineață efectele clinice nu mai sunt prezente, substanța continuă să fie prezentă în sânge până la 48 de ore de la data administrării în doze minimale sub limita cut-off. c) După ce încetează să fie detectabilă în sânge, continuă să fie prezentă în calea de eliminare prin salivă până la 10 zile, mult după ce efectele clinice psihoactive au încetat. Astfel, substanța va putea fi depistată și testată pozitiv în testul calitativ de salivă pe care îl dispune organul judiciar, fără a se constitui, la momentul testării salivei, starea de a fi sub influența substanței psihoactive, deși substanța încă se mai află în corp (salivă), dar nu se mai află în sânge. În acest caz, al acestei substanțe, Valium, testarea calitativă în salivă va fi pozitivă, iar cea din sânge va fi negativă după 2-3 zile de la administrare, ceea ce va face ca testul de salivă efectuat de organul judiciar să apară fals pozitiv, când, de fapt, testul identifică cu sensibilitate și specificitate prezența substanței în salivă și aceasta se petrece pentru că substanța nu are aceeași biodisponibilitate în toate fluidele biologice și țesuturile corpului datorită procesului continuu de metabolizare și eliminare. d) După ce încetează să mai fie detectabilă în sânge și în salivă, continuă să fie prezentă în calea de eliminare prin urină până la 6 săptămâni, mult după ce efectele clinice psihoactive au încetat, fără a se constitui, la momentul testării urinei, starea de a fi sub influența substanței psihoactive, deși substanța încă se mai află în corp (urină), dar nu se mai află în sânge. e) În firul de păr eliminarea din organism a substanței continuă până la 90 de zile, făcându-se astfel, oricând se testează, dovada cantitativă a administrării terapeutice de diazepam (1 comprimat) cu până la 3 luni înainte și, desigur, fără a se constitui la momentul testării firului de păr starea de a fi sub influența substanței psihoactive, deși substanța încă se mai află în corp (păr), dar nu se mai află în sânge, după cum nici în salivă și nici în urină.

124. Pe timpul cât substanța activă se află în sânge, se află totodată și în creier, determinând direct starea de a fi sub influență, respectiv starea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei, punctul a) exemplul Valium.

125. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge dar în sânge se află metaboliții activi ai substanței într-o concentrație egală sau mai mare cu limita cut-off, este determinată starea de a fi sub influență, respectiv starea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei, punctul a) exemplul Valium.

126. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge dar în sânge se află metaboliții activi ai substanței într-o concentrație inferioară limitei cut-off, se apreciază că persoana respectivă nu se mai află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, aspect care întrunește un consens științific și medico-legal european și internațional (EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drugs Addiction), punctul b) exemplul Valium.

127. Pe timpul cât substanța activă și metaboliții săi nu se mai află în sânge dar substanța încă se mai află în corpul acelei persoane prin metaboliți activi și/sau inactivi în diferite căi de eliminare (urină, fir de păr), se apreciază, într-un consens științific și medico-

legal, că persoana respectivă nu se mai află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, întrucât în creier, unde se exercită efectele psihoactive, nu se mai află substanța, punctele c) și d) din exemplul Valium.”

La fel, sunt relevante și pct. 138-160 din decizie unde Înalta Curte de Casație și Justiție din România a notat:

„138. Problema de drept ridicată de ambele instanțe de trimitere vizează interpretarea expresiei „persoană aflată sub influența unor substanțe psihoactive“, care constituie condiția esențială atașată elementului material al laturii obiective a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, în varianta asimilată prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, respectiv dacă aceasta se referă doar la prezența substanței psihoactive în probele biologice prelevate de la făptuitor (deci la o persoană care a consumat substanțe psihoactive) sau are în vedere și afectarea concretă a capacității acestuia de a conduce autovehicule pe drumurile publice.

139. Sintagma ce face obiectul prezentei sesizări a fost supusă și controlului de constituționalitate (Decizia nr. 138 din 14 martie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (2) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 10 iulie 2017; Decizia nr. 101 din 28 februarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 405 din 23 mai 2019), însă doar din perspectiva omisiunii legiuitorului de a institui un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive. Argumentele Curții Constituționale prezintă anumită relevanță și în rezolvarea chestiunii de drept din cauză, considerentele acesteia fiind, de altfel, invocate în susținerea opiniei că simpla prezență a substanței psihoactive în probele biologice prelevate de la făptuitor este suficientă pentru a concluziona că se află sub influența acestora. Astfel, Curtea a reținut că

18. ... incriminarea faptei de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive este determinată de efectul nociv al substanțelor respective, ținând cont de faptul că, așa cum se arată în doctrină, acestea produc tulburări în atitudinea și comportamentul conducătorului auto, generând, implicit, o diminuare a capacității de a manevra vehiculul pe drumurile publice în condiții de siguranță pentru toți participanții la trafic. În acest sens, art. 2 lit. e) din Legea nr. 194/2011, republicată, stabilește că prin „efecte psihoactive“ se înțelege unul dintre următoarele efecte pe care le poate avea un produs, atunci când este consumat de către o persoană: stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică. Or, având în vedere natura relațiilor sociale ocrotite, obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este reprezentat de relațiile sociale referitoare la protecția siguranței circulației pe drumurile publice, relații sociale a căror existență normală este condiționată de interzicerea conducerii vehiculelor sub influența substanțelor psihoactive.

19. Așadar, situația premisă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive constă în preexistența unor stări, situații, condiții în care se află subiectul activ și în existența unor norme juridice care reglementează poziția psihică și fizică a unei persoane care conduce un vehicul pe

drumurile publice. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal îl reprezintă acțiunea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care se află sub influența unor substanțe psihoactive. Urmarea imediată în cazul acestei infracțiuni constă în crearea unei stări de pericol pentru relațiile sociale privind siguranța circulației pe drumurile publice, relații ocrotite prin norma de incriminare, iar legătura de cauzalitate între acțiunea incriminată de lege și urmarea imediată nu mai trebuie dovedită, întrucât rezultă din materialitatea faptei (ex re). Forma de vinovăție cu care acționează subiectul activ în cazul infracțiunii examinate este intenția, cu ambele forme ale acesteia.²⁰ Curtea reține că, pentru constatarea consumului de substanțe psihoactive - ca și cerință esențială specifică acestei infracțiuni - este necesară analiza de laborator, care trebuie să stabilească existența acestor substanțe în corpul conducătorului vehiculului. Cu privire la intervalul de timp în care trebuie efectuată recoltarea probelor biologice, Codul de procedură penală stabilește, în art. 190 alin. (8), că: „În cazul conducerii unui vehicul de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe, recoltarea de probe biologice se efectuează din dispoziția organelor de constatare și cu consimțământul celui supus examinării, de către un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, în cel mai scurt timp, într-o instituție medicală, în condițiile stabilite de legile speciale.”²¹ Curtea constată că, având în vedere sfera largă a produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, așa cum reiese aceasta din legislația specială mai sus menționată, în mod obiectiv, legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive ca și cerință esențială cu privire la elementul material al laturii obiective în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, infracțiune reglementată de art. 336 alin. (2) din Codul penal. Așa fiind, legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive, prin consum înțelegându-se introducerea în organismul uman a unui produs, indiferent dacă acesta a fost dizolvat, impregnat, dispersat sau diluat, în una dintre următoarele modalități: pe cale orală ori injectabilă, inhalare, fumat sau aplicarea externă pe corpul unei persoane, în orice alt mod, în așa fel încât produsul să ajungă în corpul unei persoane [art. 2 lit. f) din Legea nr. 194/2011, republicată].

140. Deși oferă anumite repere de interpretare a textului de lege, argumentele Curții Constituționale nu conduc la rezolvarea problemei de drept în discuție. Curtea face o distincție între noțiunea de „consum” atunci când se referă la situația premisă a infracțiunii (preexistența unei stări, situații, condiții în care se află subiectul activ) și cea de „influență” atunci când analizează elementul material al laturii obiective. Or, nu există controversă asupra faptului că dovedirea consumului de substanțe psihoactive se face prin analize de laborator, fiind necesar să se stabilească prezența acestora în corpul conducătorului vehiculului, însă aceasta este numai situația premisă a infracțiunii. Totodată, concluzia că „legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive” nu poate fi privită decât în legătură cu

argumentul expus în cadrul aceluiași paragraf, în sensul că, dată fiind sfera largă a produselor susceptibile de a avea efecte psihoactive, în mod obiectiv, acesta nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive.

141. Legiuitorul a incriminat fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive, fără a stabili o limită minimă a concentrației acesteia, impunând însă condiția esențială ca subiectul activ, la momentul săvârșirii, să se afle sub influența acestor substanțe. Curtea face trimitere la noțiunea de „efecte psihoactive” definită în art. 2 lit. e) din Legea nr. 194/2011, concluzionând că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de dispozițiile art. 336 alin. (2) din Codul penal este reprezentat de relațiile sociale referitoare la protecția siguranței circulației pe drumurile publice, relații sociale a căror existență normală este condiționată de interzicerea conducerii vehiculelor sub influența substanțelor psihoactive.

142. Faptul că instanța de contencios constituțional nu echivalează cele două noțiuni (consum și influență) rezultă cu și mai multă claritate din jurisprudența ulterioară acestei hotărâri. Astfel, în Decizia nr. 564/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 66 din 28 ianuarie 2019, prin care s-a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 196 alin. (1) din Codul penal, răspunzând criticii referitoare la lipsa de previzibilitate a sintagmei „persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice”, Curtea definește noțiunea de „influență”, arătând că, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, aceasta „reprezintă acea acțiune exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor. Astfel, sintagma „sub influența băuturilor alcoolice” semnifică, în fapt, influența exercitată de către alcool asupra organismului uman și, în special, asupra funcțiilor cognitive (...) influența băuturilor alcoolice se poate manifesta atât în ceea ce privește îmbibația alcoolică de până la 0,8‰, cât și la cea de peste 0,8‰”.

143. Deși vizează o altă infracțiune decât cea care face obiectul prezentei cauze, decizia prezintă relevanță, întrucât același termen „influență” nu poate avea un înțeles diferit prin raportare la diverse incriminări prin care se sancționează comportamente ale unei persoane aflate în aceeași situație, respectiv sub influența unei substanțe psihoactive, alcoolul fiind la rândul său o astfel de substanță. De altfel, art. 196 alin. (1) din Codul penal se referă la „o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice ori a unei substanțe psihoactive”, fiind evident că dezlegarea dată nu poate fi restrânsă doar la ipoteza băuturilor alcoolice.

144. Pornind chiar de la analiza instanței de contencios constituțional, se constată că, într-adevăr, sintagma „sub influența” nu are o definiție legală, iar în aceste condiții, înțelesul său nu poate fi altul decât cel din limbajul obișnuit. Astfel, art. 34 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 prevede că redactarea textelor se face prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română modernă, cu evitarea regionalismelor. În limbaj uzual, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, substantivul „influență” desemnează o acțiune exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor (sinonim înrâurire).

145. Prin noțiunea „substanțe psihoactive” din cuprinsul normei de incriminare se înțelege orice substanță care are efecte psihoactive, astfel cum acestea sunt definite în art.

2 lit. e) din Legea nr. 194/2011, respectiv care produce stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică - Decizia nr. 48/2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 698 din 14.07.2021, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

146. Astfel, simpla interpretarea gramaticală a textului determină concluzia că acțiunea exercitată de substanțele psihoactive asupra persoanei trebuie să poată să conducă la schimbarea acesteia, respectiv la modificarea abilităților și comportamentului său.

147. Ca atare, textul de lege nu impune cerința ca substanțele psihoactive consumate să producă în mod obligatoriu și o schimbare concretă în comportamentul persoanei, prin dovedirea afectării capacității acesteia de a conduce autovehicule pe drumurile publice, ci este necesar doar ca acestea să aibă aptitudinea de a produce o atare schimbare.

148. Aceeași concluzie este susținută și de natura infracțiunii prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, infracțiune de pericol abstract, în norma de incriminare legiuitorului neprevăzând cerința de a se crea o stare de pericol pentru valoarea ocrotită, aceasta fiind prezumată prin însăși incriminarea faptei. Or, interpretarea că fapta este tipică doar atunci când s-a demonstrat și o alterare a capacității de a conduce autovehicule tinde la dovedirea urmării specifice unei infracțiuni de pericol concret, respectiv că fapta a condus la un pericol pentru valoarea socială ocrotită prin norma de incriminare.

149. Examinarea medicală a persoanei, în vederea interpretării stării clinice induse de consumul recent de băuturi alcoolice sau substanțe psihoactive, se efectuează în toate cazurile în care se recoltează mostre biologice, conform art. 16 din Normele metodologice privind recoltarea, depozitarea și transportul mostrelor biologice în vederea probațiunii judiciare prin stabilirea alcoolemiei sau a prezenței în organism a substanțelor psihoactive în cazul persoanelor implicate în evenimente sau împrejurări în legătură cu traficul rutier. Dar nu întotdeauna, deși se demonstrează că substanța activă este prezentă în sânge, acționând astfel la nivelul sistemului nervos central, starea clinică relevă și o alterare vizibilă, perceptibilă fie și numai pentru un specialist, a capacității de a conduce autovehicule. Aceasta întrucât efectele substanțelor psihoactive pot fi diverse, de la diminuarea evidentă a capacității de a conduce, până la o manieră excesiv de degajată adoptată în trafic, ca urmare a afectării aptitudinii de evaluare corectă a riscurilor, a scăderii timpilor de reacție (care, chiar la nivelul secundelor, pot face diferența între producerea unui accident și evitarea lui) etc. În mod neîndoielnic, în aceste situații starea de pericol pentru valoarea socială ocrotită subzistă, chiar dacă nu poate fi demonstrată o alterare concretă a comportamentului conducătorului auto.

150. Pe de altă parte, împrejurarea că textul de lege nu impune cerința ca substanțele psihoactive să producă în mod obligatoriu și o schimbare concretă în comportamentul conducătorului auto nu poate conduce la concluzia că a fi sub influența substanțelor psihoactive presupune doar constatarea prezenței acestora în probele biologice prelevate (deci a unui consum anterior).

151. Este adevărat că aptitudinea substanțelor psihoactive de a determina stimularea sau inhibarea sistemului nervos central al persoanei, având ca rezultat modificări ale

funcțiilor și proceselor psihice și ale comportamentului ori crearea unei stări de dependență, fizică sau psihică, este stabilită de către legiuitor prin includerea lor în categoria substanțelor psihoactive.

152. Însă, este la fel de adevărat și demonstrat științific, existând un consens la nivel european și internațional, faptul că aceste efecte psihoactive nu se produc în tot intervalul de timp în care substanța poate fi detectată, sub forma metaboliților săi activi sau inactivi, în probele biologice ale unei persoane. Există studii de specialitate care dovedesc că substanțele psihoactive rămân biodisponibile în urină și firul de păr o durată îndelungată de timp, mult superioară celei în care se regăsesc în sânge sau salivă (de exemplu, barbiturice - până la 6 săptămâni în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 72 de ore în sânge și până la 3 zile în salivă; heroina - până la 3 zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 6 ore în sânge și până la o oră în salivă; marijuana - până la 30 de zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, 4 ore în sânge și până la 72 de ore în salivă; codeina - până la 3 zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 24 de ore în sânge și până la 4 zile în salivă; metadona - până la 3 zile în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 24 de ore în sânge și până la 10 zile în salivă; valium/diazepam - până la 6 săptămâni în urină, până la 90 de zile în firul de păr, până la 48 de ore în sânge și până la 10 zile în salivă etc.)¹. Or, efectele psihoactive se exercită la nivelul creierului, prin afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii, iar acestea depind direct de prezența substanței și/sau a metaboliților săi activi în sângele care irigă creierul și structurile nervoase.¹ Hazlez Hudson, Theresa Parisi, Ashish Bhatt, How long do drugs stay in your sistem; www.addictioncenter.com

153. Solicitându-se opinia Institutului Național de Medicină Legală, specialiștii din cadrul acestuia au arătat că starea de a fi sub influența acțiunii unor substanțe psihoactive este aceea în care se află o persoană după ce a consumat substanțe cu acțiuni psihoactive și care, o dată pătrunse în corp, acționează asupra structurilor sistemului nervos central determinând afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii de natură să influențeze abilitățile acesteia de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, generând riscuri pentru sine și pentru alții și punând în pericol viața ori sănătatea. Cât timp la nivelul creierului se exercită efectele psihoactive cu afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii, persoana se află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, stare care depinde direct de prezența substanței și a metaboliților săi activi în sângele care irigă creierul și structurile nervoase. Pe timpul cât substanța activă se află în sânge se află totodată și în creier, determinând direct starea de a fi sub influență, respectiv aceea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge, dar în sânge se află metaboliții săi activi într-o concentrație egală sau mai mare cu limita cut-off, este determinată starea de a fi sub influență, respectiv starea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge, dar în sânge se află metaboliții activi ai substanței într-o concentrație inferioară limitei cut-off, se apreciază că persoana respectivă nu se mai afla în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, aspect care întrunește un consens științific și medico-legal, european și

internațional (EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drugs Addiction). Limita cut-off este o limită acceptată farmacocinetic toxicologic și medico-legal, stabilită prin studii apreciate la nivel european și internațional, în care substanța psihoactivă se află în respirație, urină, salivă și sânge într-o concentrație care indică un risc de siguranță pentru sine și ceilalți. Pe timpul cât substanța activă și metaboliții săi nu se mai află în sânge, dar substanța încă se mai află în corpul acelei persoane prin metaboliți activi și/sau inactivi în diferite căi de eliminare (urină, fir de păr), se apreciază într-un consens științific și medico-legal că persoana respectivă nu se mai afla în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive și medico-legal, întrucât în creier, unde se exercită efectele psihoactive, nu se mai află substanța.

154. Toate aceste concluzii, asupra cărora există un consens științific și medico-legal la nivel internațional nu pot fi ignorate în prezenta analiză. Astfel, dacă atât includerea unei substanțe în categoria celor psihoactive, cât și incriminarea faptei au la bază studii științifice care demonstrează că acestea au efect nociv, afectând sistemul nervos central, determinând modificarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii, aceleași studii științifice trebuie acceptate și atunci când dovedesc că respectivele efecte sunt limitate în timp, ajungând ca, la un moment dat, deși prezentă în corp sub forma metaboliților activi sau inactivi, substanța să nu mai fie aptă să producă niciun efect psihoactiv întrucât nu se mai află în sânge sau în sânge se află metaboliți inactivi sau chiar activi, însă sub limita cut-off, acceptată la nivel internațional.

155. Revenind la definiția noțiunii de influență, ca acțiune exercitată asupra unui lucru sau asupra unei ființe, putând duce la schimbarea lor, rezultă cu evidență că atunci când, deși prezentă în probele biologice, substanța nu mai poate produce niciun fel de schimbare asupra persoanei, nu mai are nicio înrâurire, nu mai are aptitudinea să producă vreun efect asupra sistemului nervos central, nu se poate considera că cerința esențială atașată elementului material al laturii obiective a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal este îndeplinită.

156. Valoarea socială protejată prin infracțiunea prevăzută la art. 336 alin. (2) din Codul penal o reprezintă siguranța participanților la traficul rutier, iar lezarea acestei valori poate fi afirmată doar dacă la momentul conducerii vehiculului se poate constata o stare de pericol abstract pentru siguranța circulației pe drumurile publice. Or, în situația în care substanțele psihoactive identificate nu mai sunt apte să producă vreun efect asupra comportamentului conducătorului auto, nu se poate vorbi de o stare de pericol pentru relații sociale protejate de norma de incriminare.

157. Interpretarea că și în aceste cazuri sunt îndeplinite condițiile de tipicitate obiectivă ale infracțiunii analizate ar însemna că ceea ce determină reținerea faptei este consumul anterior de substanțe psihoactive (care, de altfel nici nu este incriminat, art. 4 din Legea nr. 143/2000 sancționând exclusiv deținerea în vederea consumului), și nu lezarea valorii sociale protejate prin art. 336 alin. (2) din Codul penal. Pe de altă parte, a susține că starea de pericol pentru siguranța traficului rutier subzistă până la eliminarea completă a substanței psihoactive și a metaboliților acesteia din organism, cu motivarea că simpla

prezență a acesteia este susceptibilă a afecta funcțiile cognitive, în condițiile în care cercetările de specialitate demonstrează contrariul, ar însemna înlăturarea de către organul judiciar a unor concluzii științifice medico-legale unanim acceptate la nivel internațional, în lipsa oricăror argumente care să le infirme sau măcar să pună la îndoială exactitatea lor.

158. Nu în ultimul rând, este de menționat și faptul că analiza jurisprudenței din alte sisteme de drept europene demonstrează că aceste studii științifice medico-legale referitoare la durata limitată în timp a efectelor substanțelor psihoactive în organism sunt recunoscute, fiind subliniată necesitatea de a se dovedi că, la momentul săvârșirii faptei, acestea mai produceau efectele specifice consumului lor. Astfel, s-a reținut că: „...urmele substanțelor psihoactive rămân în organism mai mult timp, astfel că examenul tehnic ar putea determina un rezultat pozitiv în cazul unui subiect care a consumat substanțe psihoactive cu zile înainte de momentul relevant, dar care nu se regăsește la momentul conducerii într-o stare de alterare psiho-fizică (Curtea de Casație Italiană, Secția IV Penală, Sentința penală nr. 16.059 din 13 februarie-11 aprilie 2014, www.altalex.com); „spre deosebire de alcool, s-a constatat științific că drogurile rămân în organism și după ce efectele psihoactive au dispărut. Ca atare, simpla detectare a unor substanțe psihoactive în organism probează un consum anterior, dar nu reprezintă o probă suficientă pentru constatarea caracterului actual al efectelor specifice lor“ (Tribunalul Suprem din Spania, Secția II penală, Sentința penală nr. 610 din 11 iulie 2023, www.diariolaley.laleynext.es).

159. În raport cu toate considerentele anterioare, având deci în vedere atât sensul noțiunii de „influență“, datele cu caracter științific rezultate în urma studiilor de specialitate privind farmacocinetica substanțelor psihoactive, precum și valoarea socială protejată prin norma de incriminare, se apreciază că sintagma „persoană aflată sub influența unor substanțe psihoactive“, care constituie condiția esențială atașată elementului material al laturii obiective a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, în varianta asimilată prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, se referă atât la prezența substanței psihoactive în probele biologice, cât și la aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

160. În consecință, în raport cu aspectele expuse, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală va admite sesizările formulate de Curtea de Apel Brașov - Secția penală în Dosarul nr. 2.769/338/2022 și Curtea de Apel Cluj - Secția penală și de minori în Dosarul nr. 2.889/219/2022 și va stabili că, în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea condiției esențiale atașate elementului material al laturii obiective, aceea ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, este necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihoactive, cât și aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.”

CU TOATE CONSTATĂRILE FĂCUTE ÎN ACEASTĂ DECIZIE SUNT DE ACORD ȘI LE INVOC ÎN FAȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA.

ASTFEL, REIEȘIND DIN CONSTATĂRILE FĂCUTE DE ÎNALTA CURTE SUPREMĂ DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, PE BAZĂ DE DATE ȘTIINȚIFICE, LUÎND ÎN CONSIDERARE ȘI JURISPRUDENȚA CEDO ȘI A ALTOR STATE DIN UNIUNEA EUROPEANĂ, NORMA LEGALĂ CONTESTATĂ ȘI GOLUL LEGISLATIV SUNT NECONSTITUȚIONALE.

În final doresc să menționez că, textul de lege contestat creează o incertitudine totală la aplicarea răspunderii penale în baza art. 264¹ din Codul penal, dă posibilitate autorităților publice să comită multiple abuzuri la încadrarea juridico-penală a acțiunilor unei persoane în baza acestei norme, anume din motivul textului legal neclar, imprecis și imprevizibil de la art.134¹² Cod penal și golului legislativ din această normă.

F. Declarația și semnătura:

Subsemnatul, avocatul Gîlca Ilie, care sunt autorul acestei excepții de neconstituționalitate, declar pe propria onoare, că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Avocat
GÎLCA Ilie

Digitally signed by Gilca Ilie
Date: 2025.09.25 14:57:41 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

ÎNCHEIERE

7 octombrie 2025

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, în componența:

Președintele ședinței de judecată, judecător

Bulhac Ion

Judecători

Pîslariuc Vitalie și Mămăligă Natalia

Grefier

Moroșan Loredana

Cu participarea:

Procurorului

Nani Liliana

Avocatului

Gîlca Ilie

În lipsa:

Inculpatului

Cujba Nicolae

Judecând în ședința judiciară *publică*, în ordine de apel, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Gîlca Ilie în interesele lui Cujbă Nicolae, în cauza penală de învinuire a lui ,-

Cujba Nicolae Igor, născut la

IDNP: cetățean al Republicii
Moldova, domiciliat în raionul Călărași, satul
Bahmut, celibatar, fără persoane la întreținere, studii
medii, nesupus militar, nu este angajat oficial în
câmpul muncii, fără dizabilități, fără titluri speciale,
grade de calificare și distincții de stat, anterior
nejudecat, în prezenta cauză nu s-a aflat în stare de
reținere sau arest,

de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, instanța de judecată,

A C O N S T A T A T:

Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 14 iulie 2025, Cujba Nicolae Igor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal (în vigoare la epoca faptei) și, s-a condamnat în baza acestei legi, stabilindu-i pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 220 (două sute douăzeci) ore.

S-a informat Cujba Nicolae Igor despre obligația acestuia de a se prezenta în termen de 5 zile de la momentul rămânerii definitive a prezentei sentințe, la organul de probațiune în a cărui rază teritorială își are domiciliul, în vederea executării pedepsei aplicate.

S-a comunicat lui Cujba Nicolae că, în cazul în care se va eschiva cu rea-voință de la executarea muncii neremunerate în folosul comunității, aceasta se va înlocui cu

închisoare, calculându-se o zi de închisoare pentru 4 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Mijlocul material de probă – un DVD-R, de culoare alba cu inscripția „Freestyle” cu capacitatea de 4.7 GB, pe care este imprimată o secvență audio-video privind stoparea mijlocului de transport de model „BMW X5” cu numerele de înmatriculare , la volanul căruia se afla cet. Cujba Nicolae , domiciliat în dom. S. Bahmut, r-nul Călărași, recunoscut în această calitate prin ordonanța organului de urmărire penală din 24 august 2022, acesta urmează să rămână la materialele dosarului pe tot termenul de păstrare a lui.

S-a respins cerința acuzatorului de stat privind compensarea cheltuielilor de judecată.

Pentru a se pronunța instanța de fond a constatat că, la data de 23 august 2022, aproximativ la ora 22, pe o stradă din satul Bahmut, raionul Călărași a fost stopat mijlocul de transport de model „BMW X5”, cu numerele de înmatriculare , la volanul căruia se afla Cujba Nicolae, care nu deținea permis de conducere. În tipul solicitării actelor la control și discuției cu Cujba Nicolae, de către subofițerul superior a S.P. Centru a INSP al IGP, Chitoroaga Ion, acesta avea cu comportament neadecvat, fiind agitat și un vocabular neclar. Astfel, la solicitarea agentului constator șoferul a fost conduse la IMSP SR Călărași, unde a fost supus multitestului la substanțe narcotice. Ca urmare conform procesului-verbal nr. 000335 din 23 august 2022, emis de IMSP SR Călărași, s-a constatat starea de ebrietate narcotică, ceea ce conform art. 134¹² alin. (1) Cod penal constituie stare de ebrietate provocată de substanțe narcotice, psihotrope sau de alte substanțe cu efecte similare.

Prin urmare, conducătorul autovehiculului Cujba Nicolae, intenționat a ignorat și încălcat prevederile Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009 și anume pct. 10), care prevede că persoana care conduce un autovehicul (vehicul) trebuie să posede și, la cererea polițistului, polițistului de frontieră, ofițerului echipei mobile a Serviciului Vamal, este obligată să înmâneze pentru control, permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus, precum și pct. 14 lit. a) din același regulament care prevede că, conducătorului de vehicul îi este interzis: să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Cujba Nicolae a comis infracțiunea prevăzută la art. 264¹ alin. (4) Cod penal – conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate narcotic, acțiune săvârșită de către o persoană care nu deține permis de conducere.

Nefiind de acord cu sentința nominalizată, la 28 iulie 2025, avocatul Gîlca Ilie în interesele lui Cujba Nicolae, a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea sentinței Judecătoria Strășeni, sediul Călărași din 14 iulie 2025, și pronunțarea unei noi hotărâri privind modul stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Cujba Nicolae să fie achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

La 25 septembrie 2025, avocatul Gîlca Ilie în interesele lui Cujba Nicolae, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor „... starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare” cuprinse în art. 134¹² alin.(1) din Codul penal, în redacția pînă la 1 septembrie 2024, precum și golul normativ din această normă legală creat prin omisiunea Statului (Parlamentului) de a adopta cadru normativ care ar stabili reieșind din ultimele cercetări științifice la nivel internațional, necesitatea să se constate atât prezența în probele biologice a autorului faptei a substanței psihoactive, cât și aptitudinea de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

Sesizarea este depusă la Curtea de Apel Centru, pentru a fi expediată spre examinare Curții Constituționale, în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În motivarea cererii a indicat că prevederile contestate și anume art. 134¹² alin. (1) din Codul penal sunt aplicabile în prezenta speță, astfel solicită sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei: „...starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare” din dispoziția art.134¹² alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002, în redacția de pînă 01 septembrie 2024, precum și golul normativ din această normă legală creat prin omisiunea Statului (Parlamentului) de a adopta cadru normativ care ar stabili reieșind din ultimele cercetări științifice la nivel internațional, necesitatea să se constate atât prezența în probele biologice a autorului faptei a substanței psihoactive, cât și aptitudinea de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei, prin prisma corespunderii cu art. 1 alin.(3), art.20, art.22, art.23 și art.26 din Constituția Republicii Moldova, prevederi care direct sunt incidente raportului juridic ce se examinează de către instanța de judecată.

Notează că, prevederile 134¹² alin. (1) din Codul penal, anterior au făcut obiect al examinării la Curtea Constituțională, (decizia Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr. 263g/2021 din 22 martie 2022), însă prezenta sesizare s-a depus având la bază alte critici de neconstituționalitate, care nu au fost examinate anterior de către Curtea Constituțională.

Consideră că toate criteriile de admisibilitate sunt întrunite, iar eventuala respingere a prezentei cereri va fi un abuz fără precedent din partea instanței de judecată.

Examinând materialele cauzei, analizând solicitarea formulată, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul Penal consideră necesar de a admite sesizarea privind ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Gîlca Ilie în interesele inculpatului Cujbă Nicolae, din următoarele considerente.

În temeiul prevederilor art. 4 alin. (1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți

judcătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

În aceeași ordine de idei, Colegiul Penal reține că în conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

În temeiul aliniatului (3) al aceleiași norme, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Iar, în baza alin.(3¹) al normei menționate, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de apel remarcă că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

În acest context, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat că „[§82] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Totodată, Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Aderent, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța de apel menționează că norma de drept vizată de către avocatul Gîlca Ilie în interesele lui Cujbă Nicolae, constituie obiect al controlului de constituționalitate, fiind inclus în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către avocatul Gîlca Ilie în interesele inculpatului Cujbă Nicolae, totodată cu toate că prevederile art. 134¹² alin. (1) din Codul de procedură penală au fost supuse controlului constituțional prin decizia Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr.263g/2021 din 22 martie 2022, examinarea Curții Constituționale s-a realizat din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

Din cele expuse, ținând cont că norma de drept solicitată a fi supus controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei deduse judecății, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, instanța de apel admite solicitarea avocatului Gîlca Ilie în interesele inculpatului Cujbă Nicolae, și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor „... starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare” cuprinse în art. 134¹² alin.(1) din Codul penal, în redacția pînă la 1 septembrie 2024, precum și golul normativ din această normă legală creat prin omisiunea Statului (Parlamentului) de a adopta cadru normativ care ar stabili reieșind din ultimele cercetări științifice la nivel internațional, necesitatea să se constate atât prezența în probele biologice a autorului faptei a substanței psihoactive, cât și aptitudinea de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

În baza celor expuse supra, în conformitate cu prevederile art. 7, art. 342 Cod de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,

DISPUNE:

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor „... starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare” cuprinse în art. 134¹² alin.(1) din Codul penal, în redacția pînă la 1 septembrie 2024, precum și golul normativ din această normă legală creat prin omisiunea Statului (Parlamentului) de a adopta cadru normativ care ar stabili reieșind din ultimele cercetări științifice la nivel internațional, necesitatea să se constate atât prezența în probele biologice a autorului faptei a substanței psihoactive, cât și aptitudinea de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei.

Se remite Curții Constituționale prezenta Încheiere, Sesizarea, copia cererii de apel, pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței, judecător

Judecător

Judecător

Bulhac Ion

Pîslariuc Vitalie

Mămăligă Natalia